

Foto: Björn Tellow ©

Jerusalem den 10 december 2009

Kära vänner!

En höst går fort även om det känns som om vi går direkt från sommar till vinter här i Jerusalem. I det längsta har vi haft vad som en svensk nog skulle uppfatta som sensommar med dryga tjugo grader varmt mest hela tiden. Men nätterna är kyliga, och det känns i de ofta dåligt isolerade husen. Jag har just haft hantverkare som fått ordning på en värmeblädd. Dammet har lagt sig över det mesta här i lägenheten, så nu har jag en bra anledning att göra en riktigt rejäl storstädning inför helgerna.

Högmässa i Birgittasystrarnas lilla kapell i Betlehem.

Den här månaden präglas verkligen av helger. Första söndagen i advent hade svenska församlingen som vanligt först en adventsgudstjänst i kapellet på Svenska teologiska institutet här i Jerusalem på lördag kväll, och på söndagen firade vi högmässa i Birgittasystrarnas underbara lilla kapell i Betlehem, där jag

hade glädjen att predika på kyrkoårets första dag. Kapellet är närmast att likna vid en enkel liten grotta - en passande påminnelse om julens glädjebudskap om ett barn som med all sannolikhet föddes i en grotta bara några hundra meter längre bort. Efter gudstjänsten vandrade flera av oss ned till Krubbans torg utanför Födelsekyrkan, där juldekorationerna redan påminde om den stundande högtiden.

Krubbans torg i Betlehem

På söndag kväll firar vi Lucia på Svenska teologiska institutet. Det blir Luciatåg, kaffe med lussekatter och pepparkakor, och kvällen avslutas sedan med en vesper i vårt kapell. Människor som på olika sätt har svensk anknytning brukar fylla den vackra inre gården på institutet. I Luciatåget brukar också flera barn delta som inte vuxit upp med vår svenska Luciatradition, och bland gästerna finns nästan alltid både judar och muslimer för vilka denna ljushögtid blivit en verklig ljuspunkt i decembermörkret.

Kvällen före inleds i år den judiska "ljushögtiden" (på hebreiska *chag ha-urim*), mera känd som *chanukka* eller tempelinvigningsfesten. Då tänds det första ljuset i chanukkaljusstaken, som sedan ökar i styrka med ett nytt ljus dag för dag i åtta dagar. Redan nu kan man se dessa åttaarmade ljusstakar i skyltfönster, utmed gator, på torg och hustak, och överallt säljs den judiska motsvarigheten till lussekatterna - munkar med sylt som kallas *sufganiot*. Högtiden går tillbaka till Mackabeertiden och judarnas seger över tyranniet, då Jerusalems tempel skändats och åter kunde invigas; se exempelvis 1 Mackabeerboken 1:36-61 och 2 Mackabeerboken 10:1-8. Högtiden omnämns också i Nya testamentet, där det berättas att Jesus firade den i Jerusalems tempel (Joh 10:22-23).

Annars saknar vi här allt vad julrusch heter. Fast för egen del saknar jag det inte alls. Jag blev nästan chockad när jag steg in i ankomsthallen på Arlanda för en månad sedan och redan fann den prydd med julgranar! I ett land som detta, med en så liten kristen minoritet - bara omkring två procent - märks inte julen så mycket utåt. Dessutom är det endast katoliker och protestanter som firar jul den 25 december, medan den ortodoxa kyrkotraditionen som de flesta kristna här i landet tillhör har en annan kalender och firar jul när trettondedag jul firas i Sverige, alltså den 6 januari.

Till sist vill jag nämna ytterligare en högtid som firades för nästan två veckor sedan, nämligen den muslimska högtiden *id el-adcha*, "offerhögtiden", som också kallas *el-id el-kabir*, "den största högtiden". Då tänker man på Abrahams trofasthet, när han var redo att offra sin son men stoppades av Gud, som själv förde fram offerlammet. Detta är den stora pilgrimshögtiden, då muslimer gärna besöker Mecka. Runt om i den muslimska världen firar man högtiden i fyra dagar och slaktar då lamm, bjuder in familj, släkt och vänner och skänker även en ansevärd del av köttet till behövande.

I samband med högtiden hälsade jag på en god vän som jag träffade första gången 1972 - Abed Abu Ziad - som var något av Svenska teologiska institutets allt i allo. Många av er som besökt institutet har säkert träffat honom. Han anställdes där redan under Greta Andréns tid på 50-talet och var sedan institutets trädgårdsmästare och vaktmästare fram till dess att han gick i pension för femton år sedan. Vår vänskap har varat genom åren, och jag räknar Abed bland mina närmaste

vänner. Det är faktiskt inte många jag tillbringat så mycket tid av mitt liv tillsammans med som med honom. Tyvärr blir det dock inte så ofta vi träffas numera. I början av året besökte jag honom på Ichilov-sjukhuset i Tel Aviv, där han genomgick en bypassoperation. När jag kom in i salen fann jag Abed mitt uppe i ett livligt samtal med en ortodox jude i sängen bredvid. Det är så typiskt för Abed, som har en sällsynt förmåga att bli vän med alla. När Abed öppnade dörren till institutet kände sig alla välkomna. Jag minns alldeles särskilt sabbatsmåltiderna vi ordnade för våra studenter. Då var det alltid en självklarhet att Abed skulle assistera rabbinen och skära upp sabbatsbrödet efter välsignelsen.

Abed bor i närheten av Netanya i en arabisk, muslimsk, israelisk stad som heter Qalansuwa. Den kombinationen kan nog för vissa låta underlig. Mellanösternkonflikten som tilldrar sig så stor uppmärksamhet i massmedia handlar om en smärtsam konflikt som fortfarande väntar på sin lösning och på palestiniernas situation i Gaza och på Västbanken. Därför tänker många inte på den arabisk-judiska konflikt som faktiskt blivit löst inom själva staten Israel. Av Israels befolkning på 7,3 miljoner är inte mindre än 1,5 miljoner - drygt 20% - arabisk. Tillsammans med hebreiska och engelska är arabiska ett officiellt språk i Israel. Abed, som alltså är arab, muslim och israelisk medborgare, talar alla tre språken flytande (och dessutom franska efter att ha arbetat deltid på franska konsulatet).

I samband med "den stora högtiden" besökte jag honom i förra veckan. Han är nu dryga 80, har vallfärdat till Mecka två gånger och bär därför hederstiteln *Hadj*, som betyder just "pilgrim". Han har välsignats med nio barn, trettio barnbarn och ett tiotal barnbarnsbarn, av vilka flera bor alldeles i närheten. Bortsett från en besvärlig höftled mår han mycket bra. Med en kristallklar tanke och ett händelserikt liv mitt i en av världens konflikthärddar kan han bara ösa ur sitt minnes välfyllda skattkammare och hålla en fångslad i tusen och en natt om så skulle vara.

Efter att vi har åtnjutit en underbar *maqlube* (en rätt bestående av ris, kött, lök, rostade mandlar och annat gott) följd av färska, ekologiska jordgubbar direkt från fälten utanför, ber Abed om ursäkt och går bort till hörnet av rummet, där han försjunker i bön mot Mecka. Innan jag går, berättar jag att jag tänker skriva lite om honom i det här nyhetsbrevet. "Å, då måste du hälsa från mig och säga att jag älskar Sverige och att det svenska folket är det bästa folk jag vet!" Nu är det framfört. Var och en som läser dessa rader och fick förmånen att hälsa på Hadj Abed Abu Ziad skulle förstå att den hälsningen kommer från hjärtat.

Nu till några praktiska upplysningar. Nästa Romresa om det judiska och kristna Rom kommer att äga rum 10 - 15 maj. Glädjande nog är dessa fördjupningsresor accepterade som fortbildningskurs för präster och lärare.

För mer information går det bra att kontakta Ulla Terling, 08-58036776; ulla.terling@comhem.se; se även Sonia Schlossmans hemsida, www.romajudaica.nu.

Så har jag glädjen att meddela att våra sommarkurser fortsätter också nästa sommar. Som tema har vi valt "En vandring genom Hebreerbrevet". Kurserna äger rum på stiftsgården i Skellefteå 28 juni - 1 juli och på Helsjöns folkhögskola i södra Västergötland den 5 - 8 juli. I nästa nyhetsbrev återkommer jag med närmare information om dessa kurser.

Jag är nu kvar här fram till slutet av januari. Då reser jag till Sverige för min sedvanliga föreläsningssmånad. Här nedan finner ni programmet med upplysningar om de föredrag och gudstjänster som är öppna för allmänheten. Det vore roligt att få se många av er vid dessa samlingar! Varmt välkomna!

Å mina egna och styrelsens vägnar tackar jag nu av hjärtat för att ni gjort ännu ett verksamhetsår möjligt för oss! Vårt arbete bärs helt och hållet upp av er generositet! Vi önskar er alla och envar en ljus och glädjeric högtid och ett riktigt gott nytt år!

Med de varmaste hälsningar från Jerusalem,
Er tillgivne,

Program januari-februari 2010

Januari:

- 29 Kyrkhelg i Hertsökyrkan, Luleå. Föredrag kl.19.
- 30 Föredrag kl. 10-12; 15-17; helgsmålsbön kl.18 följd av samkväm. Torbjörn Lindahl, tel. 0921-264914; 070-2660142; Torbjorn.Lindahl@svenskakyrkan.se.
- 31 Högmässa i Hertsökyrkan kl.11.

Februari:

- 1 Kontraktsdag i Norrfjärdens kontrakt.
- 2 Studiedag på Älvsby folkhögskola kl.10-15 (anmälan till folkhögskolan). Charlott Rehnman, tel. 070-2098111; charlott.rehnman@svenskakyrkan.se.
- 3 Föredrag på Samfundet Sverige-Israel i Uppsala kl.19 på Samariterhemmet, Samaritergränd 2. Lillian Lindblad, tel. 018-125455; lillian.lindblad@hotmail.com

- 4 Föredrag på Samfundet Sverige-Israel i Örebro kl.19. Se www.sverigeisrael.org.
Carina Jarlsbonde, tel. 0707-742 745; carinajarlsbonde@hotmail.com.
- 6 Kyrkhelg i Vingåker: kl.16-19.30, Kyrkans hus, Storgatan 70. Hans Josefson,
tel. 0151-10460; fam.josefson@telia.com.
- 7 Högmässa i Vingåkers kyrka kl.10.
- 8 Föredrag på Samfundet Sverige-Israel Västerås kl.19. Se www.sverigeisrael.org.
Stefan Stuesson, tel. 0734-369450; stefan.stuesson@tele2.se.
- 9 Föredrag kl.19 i Jakobs kapell, Mångatan 8, Borlänge.
Britt Nilsson, tel. 0243-18088; 0733-879 468; bridan@swipnet.se.
- 12-13 Helgkonferens i Betlehemskyrkan i Stockholm tillsammans med Göran
Lennartsson. Fredag kl.18.00, Utsikten, Rehnsgatan 20, 6 tr; lördag kl.13–17,
Betlehemskyrkans kyrksal, Luntmakargatan 82.
Tor Carlid, tel. 08-7987649; tor.carlid@comhem.se.
- 14 Högmässa i Linköpings domkyrka kl.11. Samtal med Jan Henningsson om
möjligheter till fred i Mellanöstern, Domkyrkans församlingshem kl.15. Björn
Frennesson, tel. 013-205065; Bjorn.Frennesson@svenskakyrkanlinkoping.se.
- 15 Föredrag på Samfundet Sverige-Israel i Linköping kl.19. För lokal, se
www.sverigeisrael.org. Lotta Jansson, tel. 013-213430; Lotta.Jansson@lio.se.
- 19-21 Sabbatsfirande med gudstjänster, föredrag och gemenskap i Judiska
församlingen i Stockholm. Upplysningar och anmälan (senast den 15 januari):
Ulla Terling, tel. 08-58036776; ulla.terling@comhem.se.
- 21 Högmässa i Johannebergskyrkan, Göteborg, kl.11. Föredrag i kyrkan kl.14.

Föredrag i Kullavikskyrkan i Kullaviks centrum (utmed väg 158), kl.18.30.
Gunilla Kloo, tel. 031-933661; 0730-792383; Gunilla.Kloo@svenskakyrkan.se.
- 23 Föredrag på Samfundet Sverige-Israel i Helsingborg kl.19 i GA Församlingshus,
(Stora salen, nedre botten) Furutorpsgatan 47. Inger Lindau, tel. 042-331941;
inger.lindau@swipnet.se.

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer:

Adress i Israel: Hatekufa 17/4, 92628 Jerusalem;
tel. 00972-2 648 1979 eller 00972-50 685 0346 (mobil)

Adress i Sverige: Byvägen 6A, 51994 Björketorp;
Tel. 073-0949504

E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se

Hemsida: www.judiskkristnarelationer.se

PlusGiro (Postgiro) 195 85 45-4; bankgiro 5374-4249